

UCHWAŁA NR XXXIII/281/03

Rady Miasta Krakowa

z dnia 3 grudnia 2003 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2004

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm.: Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568/ oraz art. 4¹ ust 2 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231, zmiana: Dz. U. z 2002 r. Nr 167 poz. 1372, Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 719, Nr 122 poz. 1143/ Rada Miasta Krakowa uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2004 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Prezydent Miasta Krakowa przedstawi Radzie Miasta Krakowa roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2004.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2004 r.

Wiceprzewodniczący Rady

Bogusław KOŚMIDER

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W KRAKOWIE NA ROK 2004**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie na rok 2004 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu. W tym obszarze działań Gmina Miejska Kraków należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących (certyfikat PARPA z dnia 5 maja 2003 r.).

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. z późniejszymi zmianami. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

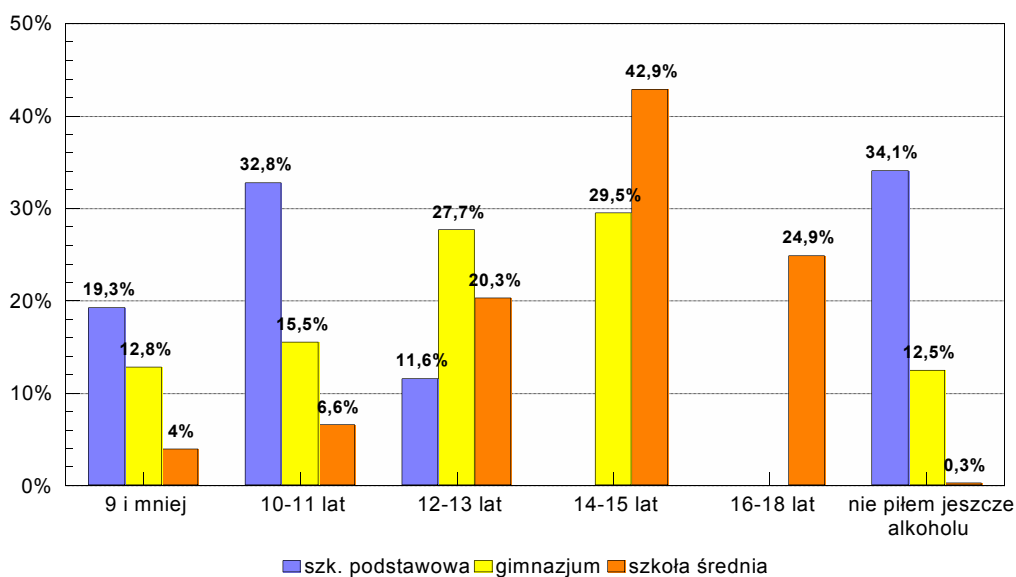
Program, opierający się na wytycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zatwierdzonym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 26 września 2000 r., jest wynikiem woli samorządu lokalnego odpowiedzialnego za zdrowie fizyczne i psychiczne mieszkańców, właściwe wychowanie młodego pokolenia oraz ład i porządek publiczny.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W MIEŚCIE KRAKOWIE

Na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia przy Ministerstwie Zdrowia opracowało raport, który przedstawia rozmiary problemów uzależnień w Krakowie. Badania wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Krakowa przeprowadzono w dniach 15-26 maja 2003 r. Zrealizowano 948 ankiet, w tym 311 ankiet z uczniami V klasy szkoły podstawowej (12-latkowie), 336 ankiet z uczniami II klasy gimnazjum (15-latkowie) oraz 301 ankiet z uczniami szkół średnich (17-18-latkowie). Badania z dorosłymi mieszkańcami Krakowa zrealizowane zostały w dniach 19-31 maja 2003 r. Przeprowadzono 603 wywiady. Szczegółowe raporty z badań znajdują się w Wydziale Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa i na stronie internetowej: www.krakow.pl/zdrowie/profilaktyka_uzaleznien/.

PRÓG INICJACJI ALKOHOLOWEJ

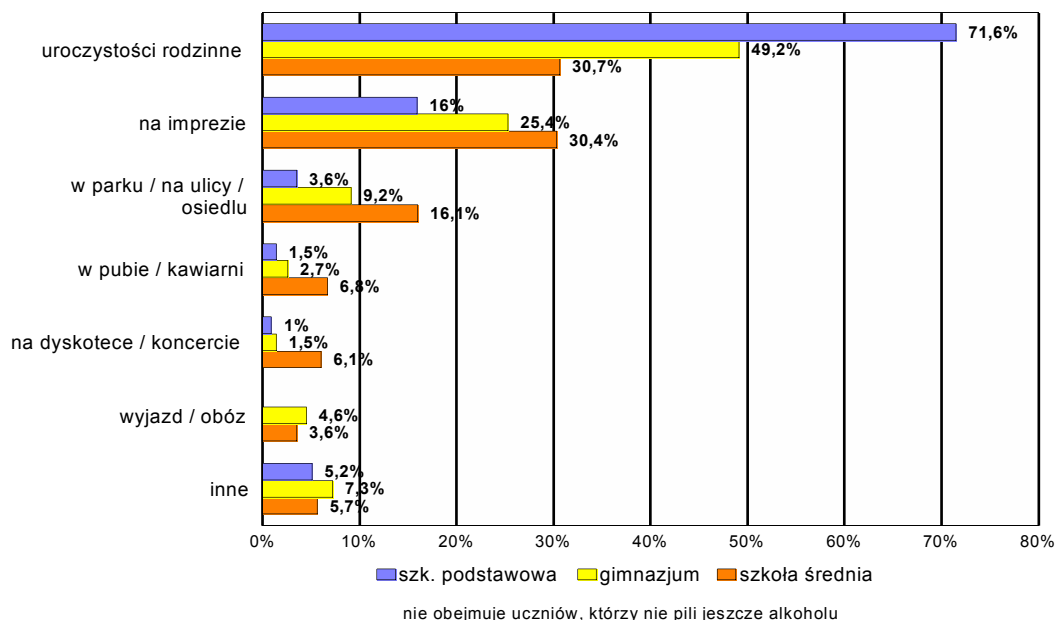
Ile miałeś lat, kiedy pierwszy raz piłeś alkohol?

Wiek inicjacji alkoholowej systematycznie obniża się.

Czterech na dziesięciu uczniów szkoły średniej (17-18 lat) pierwszy raz piło alkohol w wieku 14-15 lat. W przypadku gimnazjalistów wiek, w którym po raz pierwszy sięgają po alkohol wynosi 12-15 lat (jednak aż co trzeci piętnastolatek przyznaje się do pierwszego kontaktu z alkoholem w wieku poniżej 12 lat). Co drugi uczeń szkoły podstawowej pił alkohol w wieku 10-11 lat. Powyższe dane wskazują na obniżanie się wieku, w którym po raz pierwszy sięga się po alkohol. Tendencję do obniżania się wieku inicjacji potwierdzają również analizy studialne i wynik badań przesiewowych – te ostatnie sytuują próg inicjacji w przedziale 9-12 lat, zatem mieszczą się w rozstępie określonym z badań terenowych.

W jakich okolicznościach pierwszy raz piłeś alkohol?

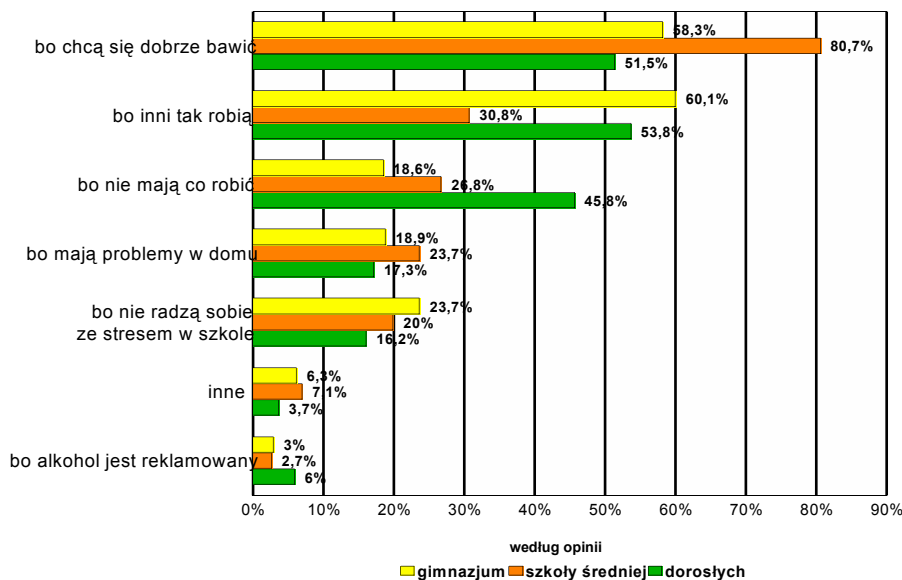

Tolerancja rodziców sprzyja obniżaniu się progu inicjacji alkoholowej

Jednym z czynników sprzyjających zjawisku obniżania się wieku inicjacji alkoholowej jest wzrost tolerancji rodziców. Alkohol coraz częściej spożywa się w domu rodzinnym za przyzwoleniem rodziców. Większość badanych dzieci (szkoła podstawowa), mających za sobą inicjację alkoholową, piła alkohol w trakcie uroczystości rodzinnych i w obecności rodziców (prawie dwie trzecie badanych). Co drugi gimnazjalista i co trzeci uczeń szkoły średniej pije alkohol w domu. Model inicjacji w gronie rówieśników odchodzi w zapomnienie, a coraz częściej rolę czynnika, który skłania dzieci do picia przejmują dom i rodzice.

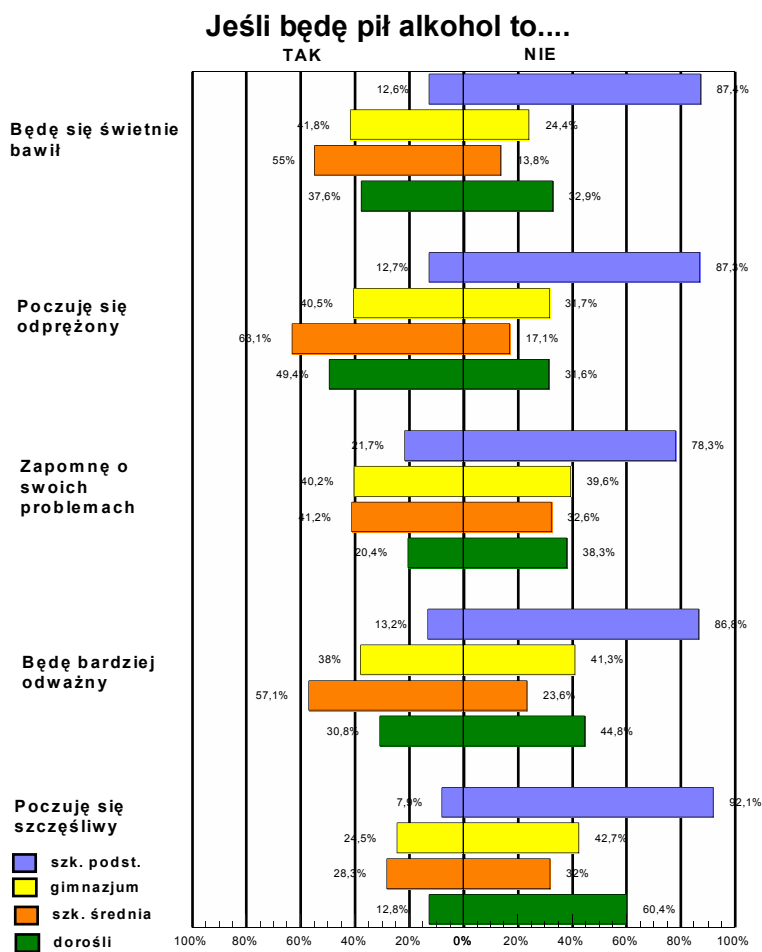
POWODY PICIA ALKOHOLU

Dlaczego młodzi ludzie sięgają po alkohol?

Stosunek do alkoholu wyznacznikiem wartości członka grupy rówieśniczej dla uczniów młodszych (gimnazjum)

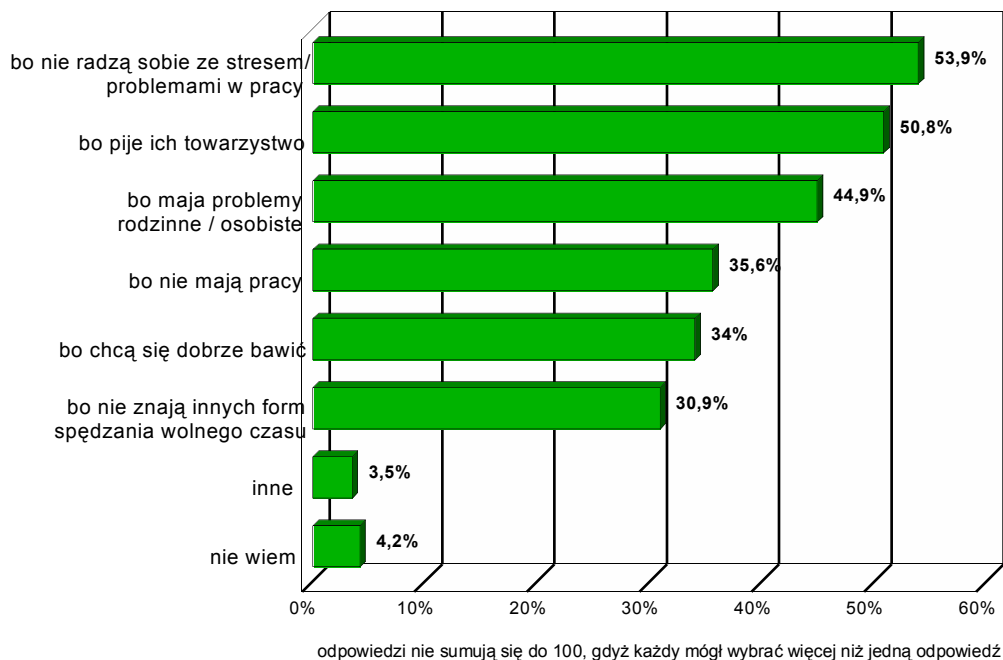
Alkohol pełni w środowisku młodzieżowym ważną rolę, staje się elementem mody. Gimnazjaliści jako główny powód picia podają to, że inni koledzy z klasy i znajomi z podwórka tak robią. Dla młodego człowieka grupa rówieśnicza jest ważniejszym punktem odniesienia niż rodzina. Młodemu człowiekowi zależy na akceptacji rówieśników, a aby ją uzyskać bezkrytycznie powiela ich zachowania.

Po alkoholu dobrze się bawię – czynnik najważniejszy dla uczniów starszych (szkoły średnie)

Równie ważnym czynnikiem sięgania po napoje alkoholowe jest utożsamianie alkoholu z dobrą zabawą. Ten model jest już obecny w przypadku gimnazjalistów, choć oni jeszcze posiadają w sobie pewne mechanizmy obronne. Zdają sobie sprawę, że alkohol nie jest antidotum na wszelkie kłopoty. Natomiast młodzież ze szkół średnich nie tylko kojarzy alkohol z dobrą zabawą (z wyjątkiem uczniów ze szkół zawodowych, z których jedna czwarta pije ponieważ ma kłopoty rodzinne), ale również zgodnie stwierdza, że alkohol dodaje animuszu: stają się bardziej towarzyscy, zrelaksowani, wręcz czują się szczęśliwi.

Dlaczego dorośli nadużywają alkoholu?

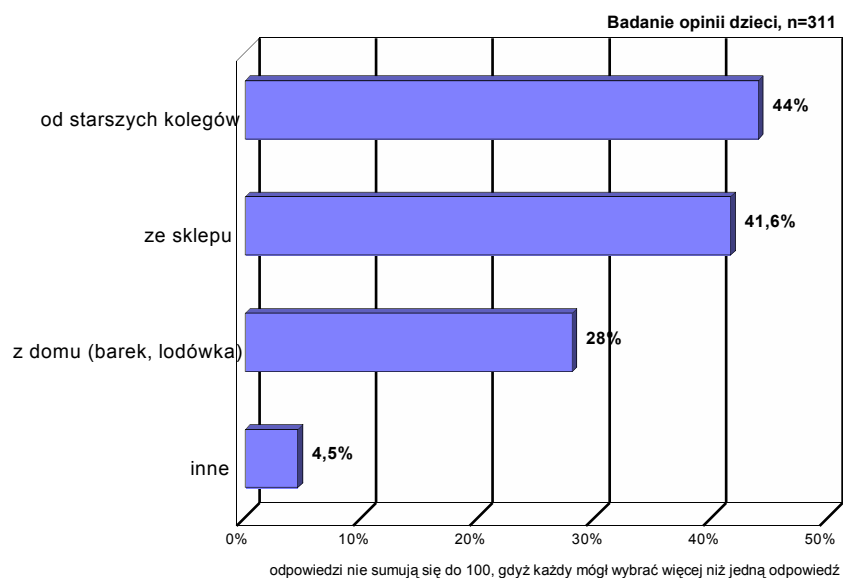

Alkohol – lekarstwem na stres dla dorosłych

Nieco inne powody picia alkoholu podają w swoich wypowiedziach osoby dorosłe. Tutaj na pierwszym miejscu znalazło się picie jako lekarstwo na stres. Prawie 36% pije, gdyż nie ma pracy. Brak pracy lub kłopoty zawodowe bezpośrednio przekładają się na relacje rodzinne. Picie wydaje się tutaj najłatwiejszym środkiem zapomnienia o problemach. Jest to więc tak naprawdę „smutne” picie w odróżnieniu od „wesołego” picia młodzieży.

DOSTĘPNOŚĆ ALKOHOLU

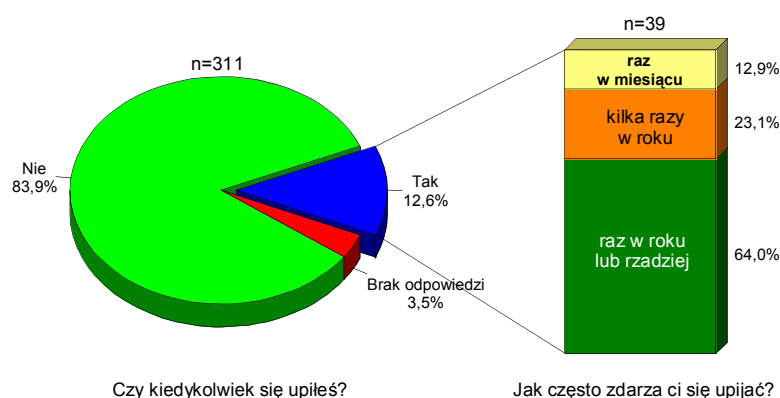
Skąd rówieśnicy (dwunastolatki) biorą alkohol?

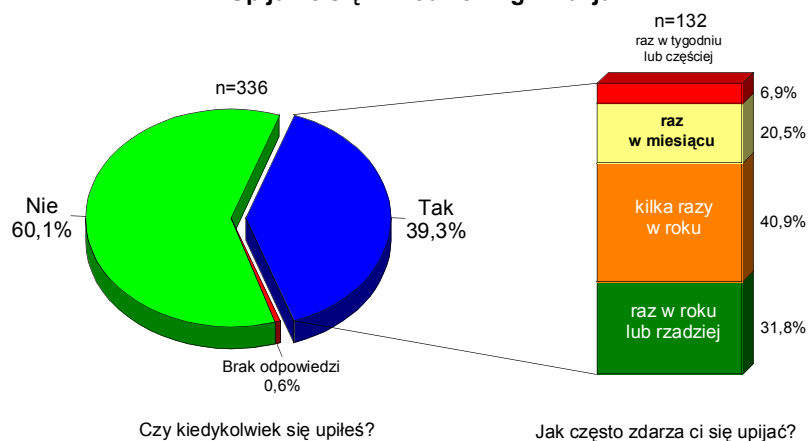
Najpopularniejszym miejscem, gdzie spożywa się alkohol w środowiskach młodzieżowych jest „ impreza”. Licealiści zaopatrują się w alkohol w pubach, natomiast uczniowie szkół zawodowych częściej kupują alkohol na stacji benzynowej. Młodszy uczniowie piją alkohol u siebie w domu, korzystając z alkoholu dostępnego w barkach/lodówkach. Co piąty piętnastolatek pija alkohol w pubie, kawiarni, a połowa przyznaje, iż miejscem nabywania alkoholu jest sklep lub stoisko monopolowe. Sprzedaż alkoholu nieletnim ma także miejsce w przypadku dwunastolatków – większość z nich uważa, iż rówieśnicy biorą alkohol od starszych kolegów lub zaopatrują się bezpośrednio w sklepie.

UPIJANIE SIĘ

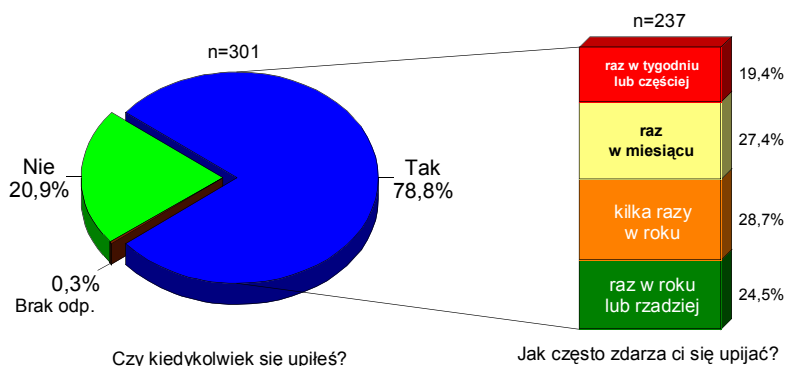
Upijanie się - młodzież szkół podstawowych

Upijanie się - młodzież z gimnazjum

Upijanie się - młodzież ze szkół średnich

Niewiele ponad połowa respondentów pijących alkohol spożywa go w umiarkowanych ilościach, a ponad 36% doprowadza się do upojenia alkoholowego. Najczęściej upijają się sporadycznie – kilka razy do roku lub nawet rzadziej. 16,5% respondentów upija się przynajmniej raz w miesiącu, a jedna dziesiąta nawet raz w tygodniu lub częściej co oznacza, że piją już regularnie i co ważniejsze w znacznych ilościach. Większość młodzieży ze szkoły średniej przynajmniej raz wprowadziła się w stan upojenia alkoholowego. W tej grupie co piąta osoba przyznaje się do upijania, przekraczając próg trzeźwości raz w tygodniu lub częściej. Niepokojącym jest również fakt, iż 4 na 10 piętnastolatków oraz co 10 dwunastolatek ma już za sobą doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu.

Znamienny jest fakt, że to w szkole średniej następuje szerszy kontakt młodzieży z alkoholem. W gimnazjum jeszcze jest on okazjonalny, choć również zdarzają się osoby, które mają za sobą epizody upijania się. W szkole średniej spożycie alkoholu rośnie jednak radykalnie. Trzy razy mniej osób niż w gimnazjum deklaruje, że nigdy w życiu nie doświadczyło stanu upojenia alkoholowego. Tylko jeden na pięciu w szkołach średnich nigdy nie pił tak dużo, by się upić. W szkołach średnich utrwalają się więc wzorce zachowania i postawy wobec alkoholu, które trwają potem przez lata dorosłości.

SKUTKI NADUŻYWANIA ALKOHOLU

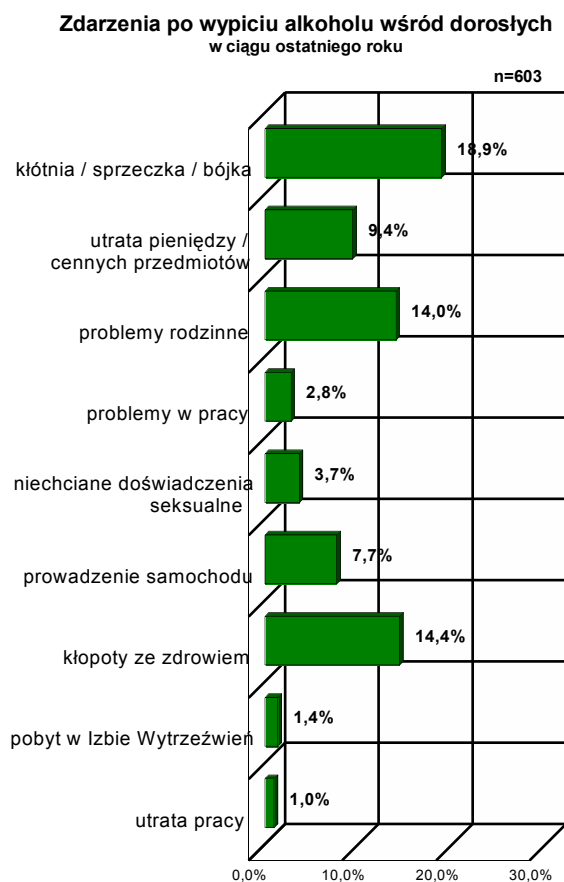
Wraz z wiekiem wzrasta poczucie, że alkohol wpływa pozytywnie na organizm, a skutki uboczne jego spożywania w porównaniu do zalet są niewielkie. Starsi uczniowie w większym stopniu wyrażają opinie, iż alkohol pozwala się dobrze bawić, czują się po nim odprężeni i zadowoleni z życia. Niebezpieczeństwa związane z pić częściej dostrzegają dziewczęta.

Picie alkoholu powoduje wiele przykrych następstw i problemów.

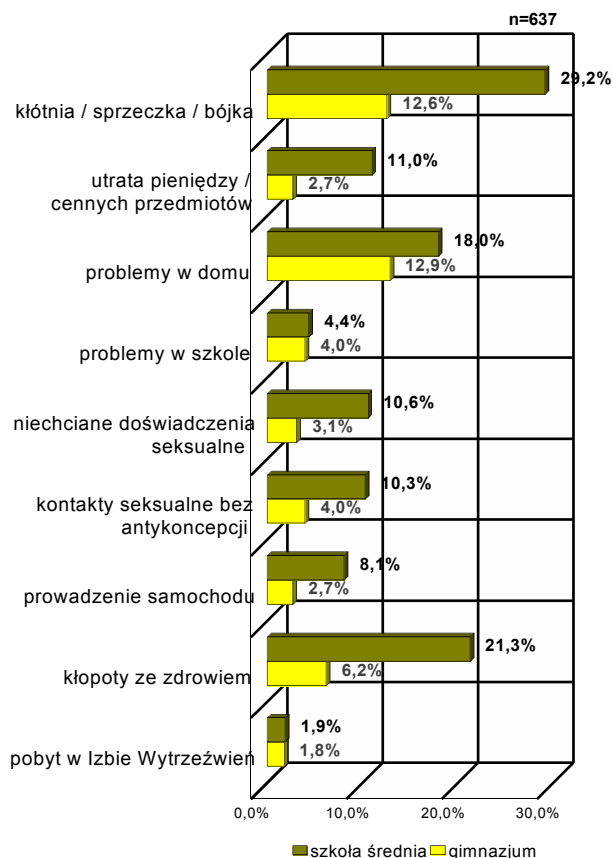
Dorośli mieszkańcy przyznali się, iż w ostatnim roku będąc pod wpływem alkoholu byli uczestnikami sprzeczek, bójek, stracili cenne przedmioty, mieli niechciane kontakty seksualne, doświadczyli kłopotów ze zdrowiem oraz problemów w domu rodzinnym. Również młodzież po wypiciu alkoholu nie ustrzegła się podobnych zdarzeń. Należy zauważyć częstsze występowanie problemów związanych z alkoholem (kłótnia,

kradzież, kłopoty ze zdrowiem, niechciane kontakty seksualne) wśród młodzieży starszej (17-18 lat), co można wiązać z wyższym poziomem spożycia alkoholu w tej grupie. Prawie 8% badanych (głównie mężczyźni) przyznało się do prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu w ciągu ostatniego roku, stwarzając zagrożenie nie tylko dla siebie, ale i dla innych użytkowników dróg. Do myślenia daje również fakt, iż młodszymi uczniami nie są obce problemy będące skutkiem picia alkoholu – 22 uczniów szkół średnich oraz 6 piętnastolatków z gimnazjum przyznało się do prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Zdarzenia po wypiciu alkoholu wśród młodzieży

ALKOHOLIZM – SKALA ZJAWISKA

Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ponad 700-tysięcznym mieście, a więc takim jak Kraków jest szacunkowo:

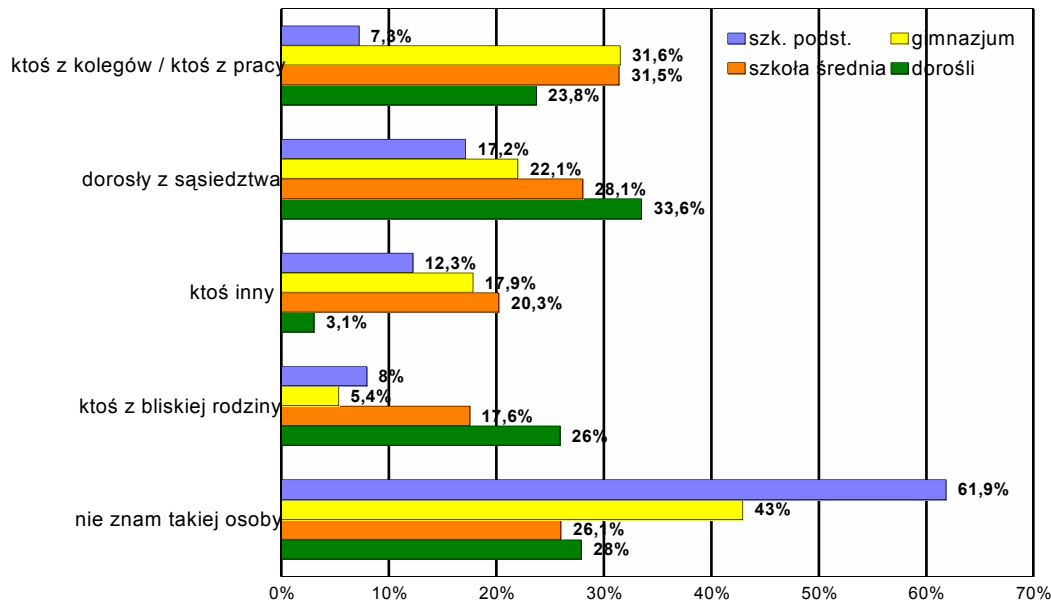
- **14 tysięcy osób uzależnionych (2% populacji)**
- **28 tysięcy osób współuzależnionych (4% populacji)**
- **28 tysięcy dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików**
- **35-49 tysięcy osób pijących szkodliwie (5-7% populacji)**

Z badań przeprowadzonych w 2002 roku, w sześciu krakowskich niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej wynika, że:

- 69,1% dorosłych pacjentów piło alkohol
- 37,3% dorosłych piło alkohol sporadycznie, 18,7% ryzykownie, 9,2% szkodliwie, a 3,9% pacjentów było uzależnionych od alkoholu

Wskaźniki obiektywne wydają się być jednak zaniżone w stosunku do danych uzyskanych z badań opinii dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Krakowa. Zjawisko nadużywania alkoholu w rodzinie przybiera rozmiary bardzo poważnego problemu społecznego – aż jedna czwarta badanych dorosłych przyznała się, że mieszka z osobą nadużywającą alkoholu (!). Wyższy odsetek osób uzależnionych potwierdzają również opinie nastolatków, z których 15% ma w najbliższej rodzinie kogoś z problemem alkoholowym.

Problemy z nadużywaniem alkoholu

w odpowiedziach dzieci i młodzieży połączono kategorie "ojciec", "matka", "rodzeństwo" jako "ktoś z bliskiej rodziny"

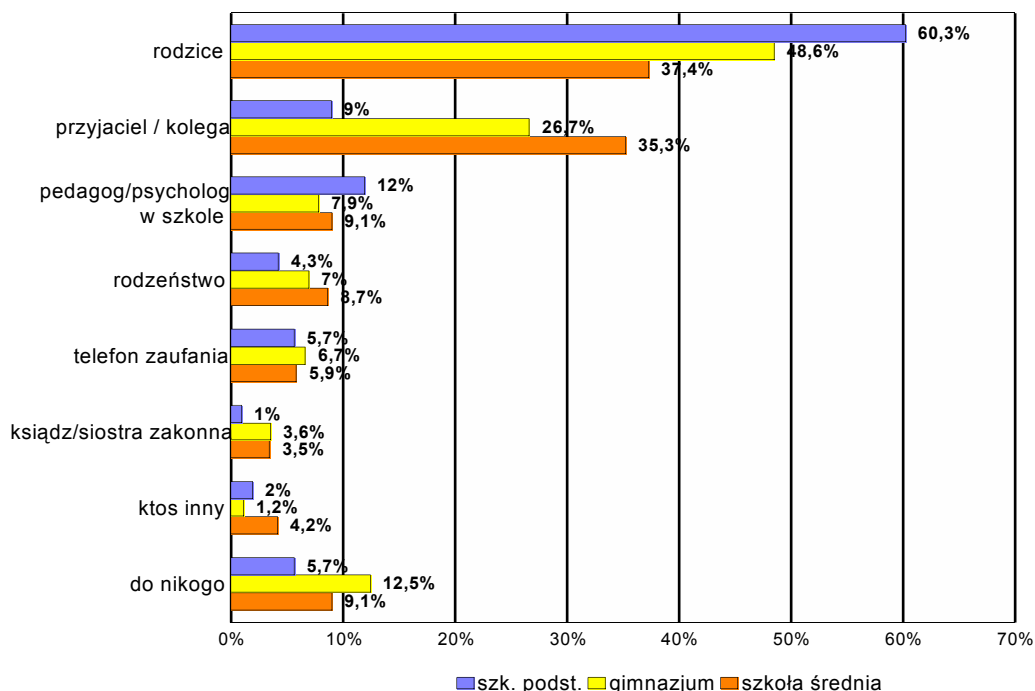
ALKOHOLIZM W RODZINIE

Badania pokazują, że problem alkoholizmu jest poważny i wymaga szybkiego podjęcia działań zmierzających do ograniczenia skali zjawiska. Czterech na dziesięciu dwunastolatków zetknęło się już z problemem alkoholizmu w swoim otoczeniu (wśród sąsiedztwa, wśród kolegów, w swojej rodzinie), 7% dzieci mieszka z ojcem nadużywającym alkoholu.

Ponad połowa dorosłych mieszkańców Krakowa ma bezpośrednią styczność z osobą nadużywającą alkoholu w sposób regularny - poprzez sąsiadujące ze sobą mieszkania (jedna trzecia badanych), a nawet w obrębie swojej rodziny (jedna czwarta). Jeden na dziesięciu respondentów stwierdził, że problem alkoholizmu występuje w jego miejscu pracy, co przekłada się w sposób bezpośredni na wydajność pracy tej osoby, a tym samym całej firmy.

Typ szkoły a jednocześnie wiek ma znacznie w dostrzeganiu i ujawnianiu nadużywania alkoholu przez rodziców, a zwłaszcza ojców. Powyższe zjawisko występuje przede wszystkim w rodzinach uczniów szkół zawodowych, wśród których co trzeci przyznał się do nadmiernego spożywania alkoholu przez ojca. Gdyby badani sami mieli problemy z alkoholem to zwracaliby się o pomoc przede wszystkim do rodziców (młodszy uczniowie) oraz przyjaciół (starsi uczniowie). Wyjątek stanowią uczniowie zawodówek, którzy częściej wybraliby niebezpośrednią formę pomocy, jak telefon zaufania.

Do kogo by się zwrócili o pomoc

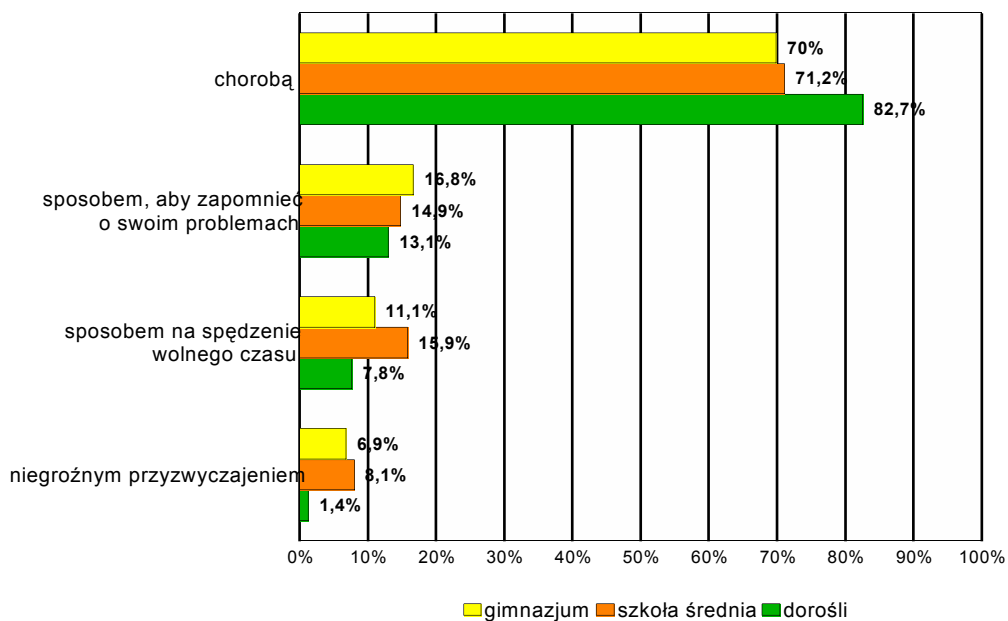

Dorośli w przypadku wystąpienia problemów alkoholowych zwróciliby się z prośbą o pomoc do kogoś z najbliższej rodziny lub przyjaciół. Wynika z tego, iż mieszkańcy Krakowa mają zaufanie do najbliższych im osób, zaś pewną rezerwą darzą instytucje oficjalne jak lekarza, telefon zaufania.

ŚWIADOMOŚĆ CHOROBY ALKOHOLOWEJ

Zdecydowana większość badanych dorosłych (80%) ma świadomość, że nadużywanie alkoholu jest chorobą. Inaczej wygląda to w przypadku młodzieży. Świadomość choroby alkoholowej zależy od środowiska, w którym przebywają uczniowie. I tak, licealiści znacznie częściej niż uczniowie technikum czy szkół zawodowych zdają sobie sprawę z zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

Nadużywanie alkoholu jest ...

Uczniowie szkół zawodowych i techników rzadziej uważają nadużywanie alkoholu za chorobę.

Uczniowie liceum - 80,5% uważa nadużywanie alkoholu za chorobę

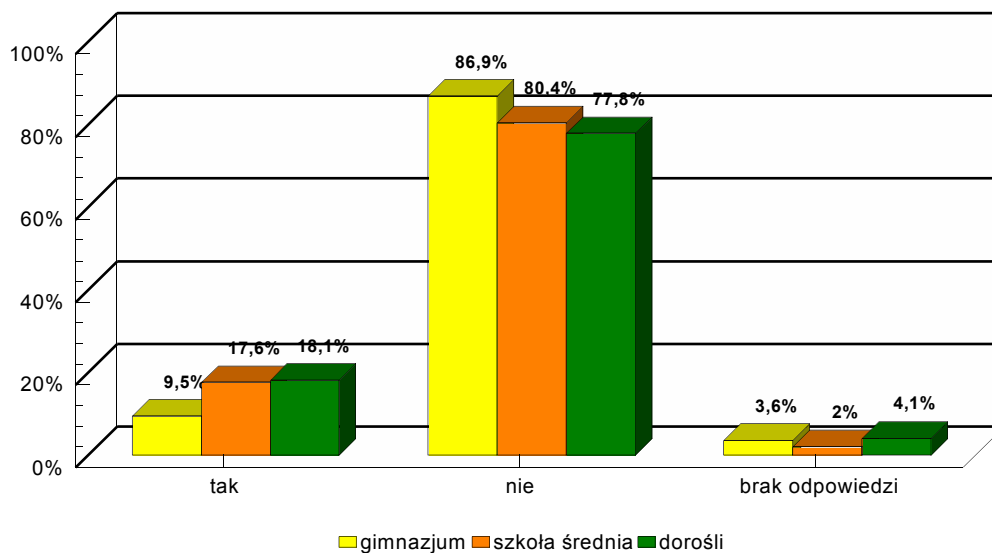
Uczniowie technikum - 59,8% uważa nadużywanie alkoholu za chorobę

Uczniowie szkół zawodowych - 56,8% uważa nadużywanie alkoholu za chorobę

INSTYTUCJE LECZĄCE UZALEŻNIENIA

O ile świadomość choroby alkoholowej jest wśród krakowian stosunkowo wysoka, to nikła jest znajomość instytucji leczących uzależnienia. Większość respondentów, zarówno młodzieży jak i dorosłych, nie zna żadnych instytucji zajmujących się leczeniem uzależnień.

Czy znasz instytucje zajmujące się leczeniem uzależnień?

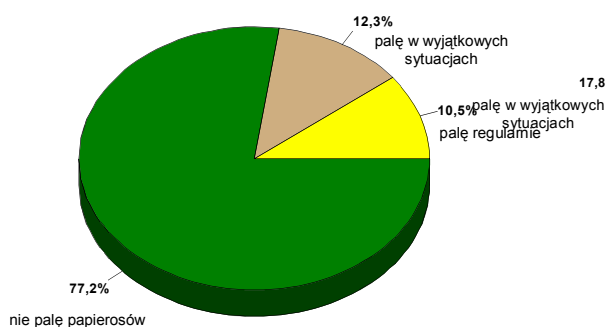

W populacji dorosłych mieszkańców Krakowa tylko około 18% badanych słyszało o jednej lub kilku takich instytucjach. Ośmiu na dziesięciu udzieliło negatywnej odpowiedzi na pytanie o znajomość tego typu ośrodków. W populacji młodzieży ta świadomość jest jeszcze niższa (w gimnazjum o takich instytucjach słyszało niespełna 10 procent badanych).

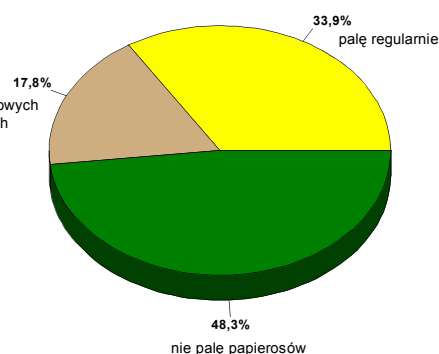
Tymczasem w Krakowie działa piętnaście ośrodków zajmujących się terapią uzależnień (zakłady opieki zdrowotnej) oraz 26 klubów Anonimowych Alkoholików. W Krakowie swoją siedzibę mają również cztery Kluby Abstynenta. W ośrodkach na terenie Krakowa pracuje 12 specjalistów terapii uzależnień, 12 instruktorów terapii uzależnień, 5 specjalistów ds. przemocy w rodzinie, 6 specjalistów do spraw narkomanii. 44 pracowników obecnie jest w trakcie procesu certyfikacji, a 16 jest niecertyfikowanych. Placówki terapeutyczne są łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców, gdyż mają swoje siedziby w różnych dzielnicach i każdy potrzebujący wsparcia i pomocy posiada koło swojego miejsca zamieszkania ośrodek będący w stanie tej pomocy udzielić.

PALENIE PAPIEROSÓW

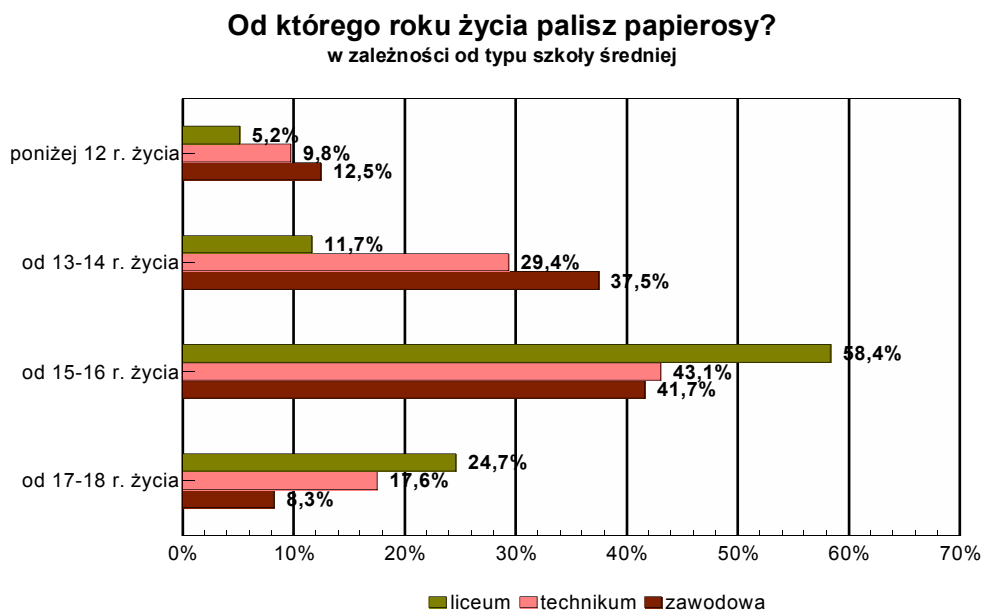
Palenie papierosów przez młodzież gimnazjum

Palenie papierosów przez młodzież szkół średnich

Podobnie jak w przypadku alkoholu, szersza inicjacja nikotynowa ma miejsce w szkole średniej. W szkole średniej pali regularnie prawie trzy razy więcej uczniów niż w gimnazjum. W grupie dorosłej więcej osób nawet w ogóle nie używa papierosów niż wśród młodzieży ze szkół średnich. Wynika stąd wniosek, że używki (papierosy i alkohol) są bardzo popularne wśród młodzieży szkół średnich.

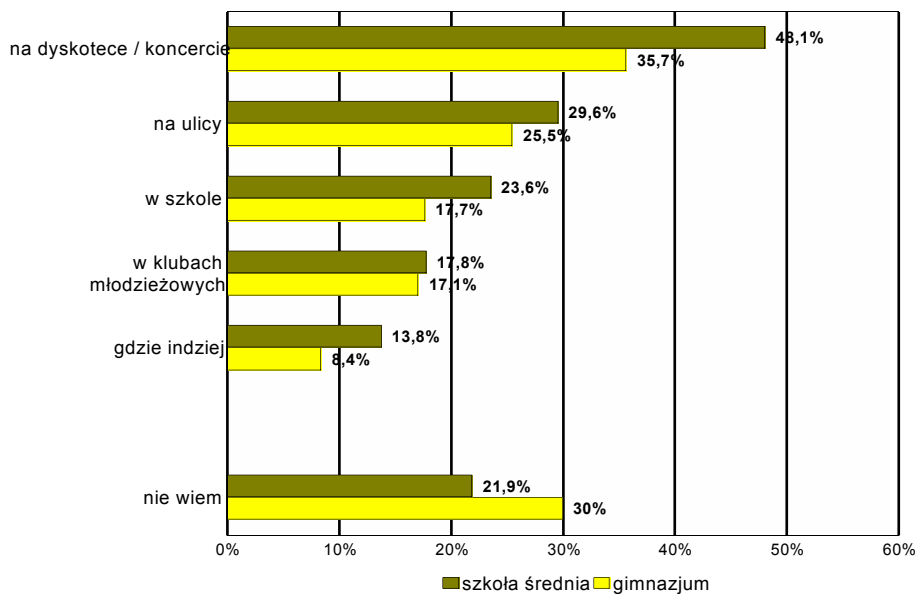
Młodzież gimnazjalna najczęściej podejmuje inicjację nikotynową w wieku 13-14 lat – prawie 60% z nich przyznaje się do rozpoczęcia palenia w tym wieku. Tymczasem starsi uczniowie ze szkół średnich podjęli taką próbę rok - dwa lata później, w wieku 15-16 lat. Jedynie badani uczęszczający do technikum i szkół zawodowych wcześniej zaczynają palić papierosa.

Papierosa zarówno przez samą młodzież jak i dorosłych są uważane za bardzo szkodliwą używkę, nawet bardziej od wódki. Wpływ na to ma zapewne skomasowana kampania informacyjna w mediach, wspierana przez autorytety medyczne, o szkodliwych skutkach palenia tytoniu. Ciekawe jednak jest to, że ta wiedza nie przekłada się na ograniczenie nawyków palaczy. Ponad jedna trzecia (34,6%) dorosłej populacji Krakowa pali regularnie papierosa. Co dziesiąty respondent „podpala” sobie w wyjątkowych sytuacjach. Najmniej palącą grupą społeczną są krakowianie mający wykształcenie wyższe, natomiast najwięcej papierosów palą absolwenci szkół podstawowych i zawodowych. Regularnie pali co drugi bezrobotny i co trzeci aktywny zawodowo mieszkaniec Krakowa.

UŻYWANIE I DOSTĘPNOŚĆ NARKOTYKÓW

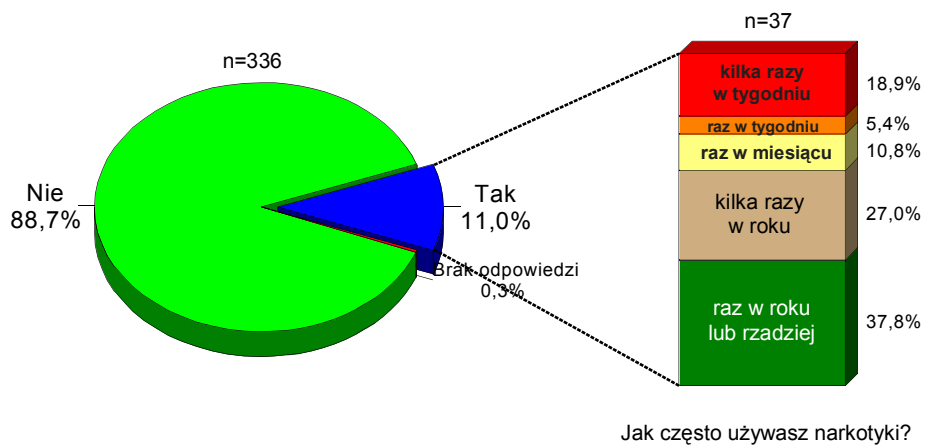
Narkotyki są poważnym problemem w środowisku młodzieżowym. Mniej popularne są wśród dorosłych, gdzie jedynie 8,5% przyznaje się do używania. Wśród zażywających dorosłych najwięcej narkotyków jest obecnych w środowisku młodzieżowym. Im respondent starszy tym narkotyki są mniej obecne w jego życiu.

Gdzie najłatwiej można kupić narkotyki?

odpowiedzi nie sumują się do 100, gdyż każdy mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź

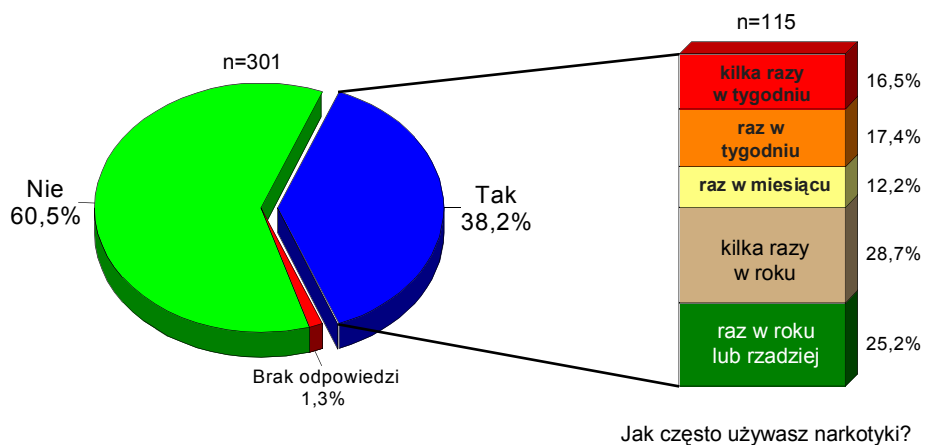
Używanie narkotyków - młodzież gimnazjum

Jak często używasz narkotyki?

Używanie narkotyków - młodzież szkół średnich

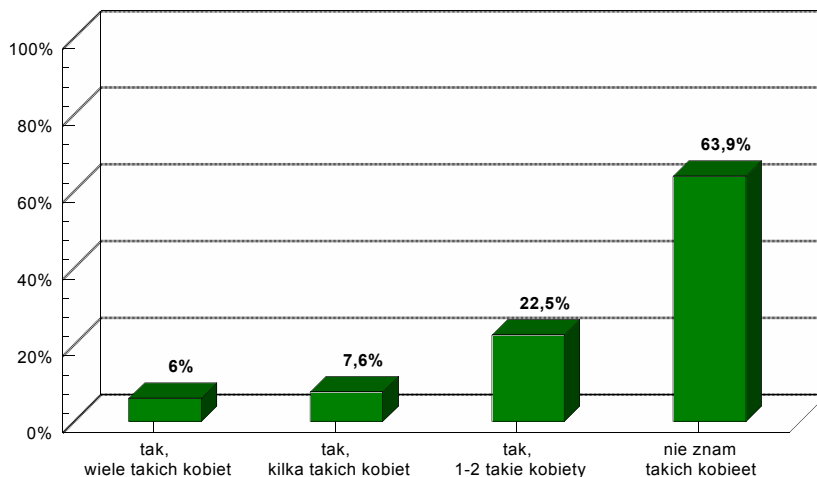
Prawie cztery razy więcej uczniów szkół średnich niż gimnazjów przyznało się do zażywania narkotyków. Natomiast częstotliwość używania tej substancji jest podobna niezależnie od wieku - większość używa narkotyków kilka razy w roku. Niepokojącym jest jednak fakt, iż istnieje grupa uczniów, zarówno w gimnazjum jak i w szkołach średnich, przyznających się do stosowania środków odurzających kilka razy w tygodniu.

Gimnazjaliści i uczniowie szkół średnich w identycznej kolejności wskazują trzy miejsca, które są najlepszym źródłem, gdzie można zakupić narkotyki: dyskoteka/koncert, ulica i szkoła, choć tak naprawdę można je kupić wszędzie co oznacza, że nie ma zasadniczego problemu z ich nabyciem. Narkotyki są dystrybuowane w systemie sprzedaży bezpośredniej. Zazwyczaj handlarze narkotykami działają w kręgu stałych odbiorców, głównie wśród chłopców.

PRZEMOC W RODZINIE

Negatywnym zjawiskiem będącym często skutkiem nadużywania alkoholu jest przemoc fizyczna w rodzinie. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, iż przemoc w rodzinie nie należy do rzadkości. Co trzeci badany (36,1%) zetknął się osobiście lub z widzenia z kobietami bitymi przez swoich mężów lub partnerów. Ponad jedna piąta ogółu badanych zna przynajmniej jedną kobietę bitą przez męża, a 13% przyznaje, że miała styczność z kilkoma takimi kobietami.

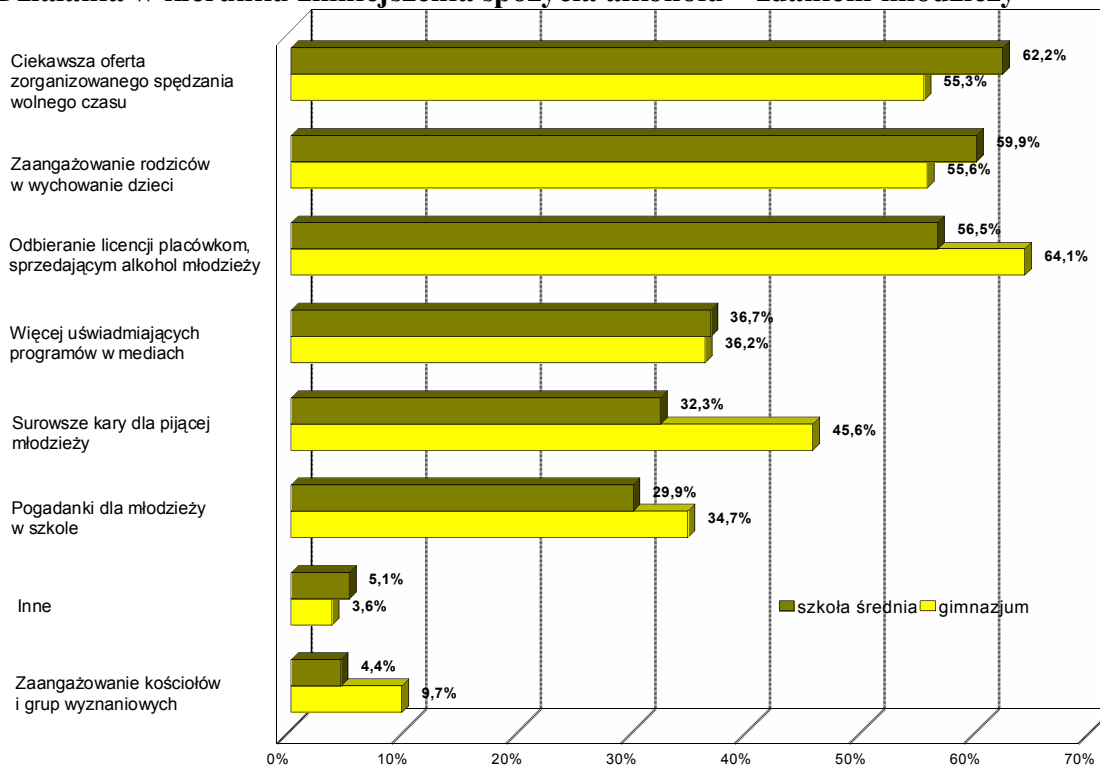
Czy zna Pan/i osobiście lub z widzenia kobiety bite przez męża/partnera?

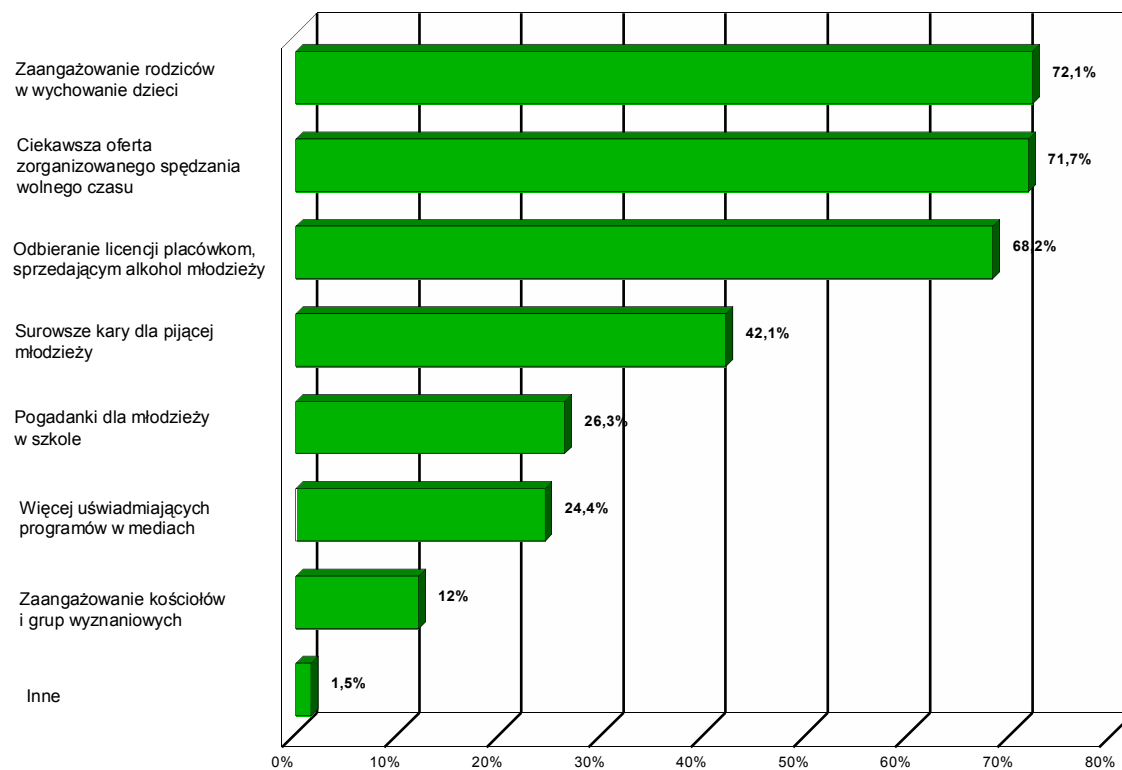
Analizując powyższe dane należy pamiętać, iż respondenci zamieszkujący te same ulice (wylosowane do badań) mogą znać te same kobiety będące ofiarami domowej tyranii. Porównując wyniki uzyskane w badaniach z danymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych widzimy bardzo duży rozdzźwięk. Według PARPA w 700-tysięcznym mieście Krakowie jest szacunkowo 37 tys. osób dorosłych i dzieci, wobec których stosowana jest przemoc domowa, co stanowi 4,9% populacji. Dane obiektywne nie ukazują więc zapewne prawdziwego rozmiaru przemocy w rodzinie.

ZMNIJSZENIE SPOŻYCIA ALKOHOLU

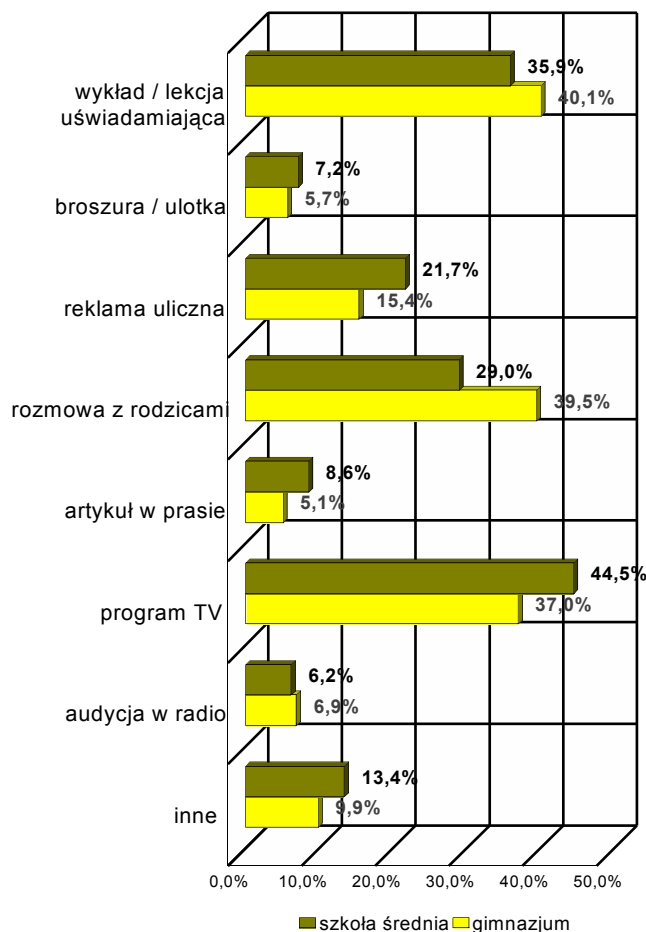
Działania w kierunku zmniejszenia spożycia alkoholu – zdaniem młodzieży

Działania w kierunku zmniejszenia spożycia alkoholu – zdaniem dorosłych

Najlepsza forma informowania o negatywnych skutkach alkoholu

II. CELE STRATEGICZNE

1. Edukacja rodziców – promowanie i wdrażanie programów szkoleniowych skierowanych do rodziców i wychowawców, mających na celu opanowanie konkretnych umiejętności wychowawczych w kontekście zagrożeń związanych z obniżaniem się wieku inicjacji alkoholowej i konsekwencji podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych (używania i nadużywania alkoholu lub innych środków odurzających, agresji, przemocy rówieśniczej, wczesnej aktywności seksualnej).
2. Działania informacyjno-edukacyjne, wykorzystujące techniki multimedialne dla poszerzenia wiedzy młodych i dorosłych mieszkańców Krakowa na temat szkodliwości picia alkoholu oraz dostępnych formach i miejscach pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.
3. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież oraz działań profilaktycznych, promujących trzeźwy, zdrowy i bezpieczny styl życia.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie programów i placówek interwencyjno-pomocowych i profilaktyczno-terapeutycznych oraz inicjowanie działań w kierunku reintegracji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

III. ZADANIA DO REALIZACJI

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- A/ Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, szczególnie dzieci i młodzieży, współuzależnionych i dzieci z rodzin alkoholowych.
- B/ Finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla pacjentów uzależnionych, współuzależnionych, dzieci z rodzin alkoholowych, ofiar i sprawców przemocy domowej.
- C/ Zapewnienie działalności telefonów: informacyjnego i zaufania dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- A/ Dofinansowanie programów realizowanych przez placówki interwencyjno-pomocowe i profilaktyczno-terapeutyczne dla członków rodzin z problemem alkoholowym i ofiar przemocy domowej.
- B/ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie placówek interwencyjno-pomocowych dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.
- C/ Prowadzenie zajęć psychokorekcyjnych w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka (w szczególności dla dzieci z rodzin alkoholowych), np. w świetlicach, klubach i ośrodkach socjoterapeutycznych; rozszerzanie dostępności do tego typu zajęć poprzez dofinansowanie placówek spełniających określone standardy i wspieranie tworzenia nowych placówek.
- D/ Inicjowanie działań, zmierzających do utworzenia centrum integracji społecznej.
- E/ Współfinansowanie zadań realizowanych przez centrum integracji społecznej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- A/ Finansowanie programów profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych oraz szkoleń dla nauczycieli i rodziców; uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu.

B/ Współdziałal w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez dzieci i młodzież – rozwój zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych w świetlicach, klubach, ośrodkach socjoterapeutycznych oraz placówkach oświatowych (w tym dożywianie dzieci, biorących udział w tychże zajęciach); finansowanie konkretnych projektów i działań profilaktycznych, m.in. w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przestępczości Młodzieży.

C/ Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających (przy wykorzystaniu technik multimedialnych); udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych; wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych – prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki ulotne, nagrody w konkursach i zawodach oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne.

D/ Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez finansowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych, w szczególności w placówkach oświatowych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

A/ Współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

B/ Wspomaganie działalności organizacji młodzieżowych promujących zdrowy tryb życia i abstynencję, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji harcerskich – ZHP i ZHR (zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Krakowa z dnia 6 czerwca 2001 r. w sprawie objęcia patronatu nad harcerstwem w Krakowie).

C/ Organizowanie kolonii dla dzieci i młodzieży szczególnie narażonych na działanie czynników ryzyka, w tym dla osób niepełnosprawnych.

D/ Finansowe wspomaganie działalności klubów abstynenckich.

E/ Wspieranie uczniowskich klubów sportowych, sportowych klubów parafialnych i organizacji sportowo-gimnastycznych.

5. Zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interwencyjnego w Krakowie, Punktu Konsultacyjnego przy Izbie Wytrzeźwień, współpraca z Policją i służbami miejskimi.

A/ Zabezpieczenie pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie, Zespołu Interwencyjnego oraz zespołów problemowych Komisji; zapewnienie pomocy prawnej w ramach działalności Zespołu Interwencyjnego; dodatkowe szkolenia dla członków Komisji; pokrywanie kosztów wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu.

B/ Wspieranie działalności punktów konsultacyjnych, w szczególności w Izbie Wytrzeźwień.

C/ Dotacje dla Policji i służb miejskich na realizację zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

6. Ograniczanie dostępności do alkoholu.

Ustala się:

- liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal) na poziomie do 5% ogółu sieci handlowej;
  - liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia) na poziomie do 60% ogółu sieci gastronomicznej.
- Wartości liczbowe limitu punktów sprzedaży alkoholu ustala Rada Miasta Krakowa w odrębnych uchwałach.

Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadza Wydział Spraw Administracyjnych wraz z uprawnionymi służbami i osobami.

IV. SPOSOBY REALIZACJI

1. Pracownicy Wydziału Spraw Społecznych.
2. Zlecenia zadań jednostkom gminnym.
3. Zakupy i zlecenia zewnętrzne:
  - A/ poprzez konkursy ofert;
  - B/ poprzez zamówienia publiczne; w przypadku zastosowania art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy o zamówieniach publicznych po zaopiniowaniu oferty przez zespół problemowy MKRPA;
  - C/ poprzez konkursy grantowe – po zaopiniowaniu ofert przez zespół problemowy MKRPA.

Obsługa administracyjna i prawna MKRPA i Zespołu Interwencyjnego może zostać zlecona osobom fizycznym, uzgodnionym z Przewodniczącym Komisji.

Po przeprowadzeniu wymaganych przepisami prawa procedur, dopuszcza się możliwość aneksowania umów na kolejny rok pod warunkiem uzyskania stosownej zgody MKRPA.

Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Gminnego Programu zostaną przesunięte jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego gminnego Programu.

V. RAMOWY PLAN REALIZACJI ORAZ FINANSOWANIA ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU

Lp.	Zadania do realizacji	Zadania szczegółowe	Struktura wydatków
I.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	A/ Współpraca z placówkami służby zdrowia. B/ Finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych. C/ Zapewnienie działalności telefonów: informacyjnego i zaufania.	18%

II.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.</p>	<p>A/ Dofinansowanie programów placówek interwencyjno-pomocowych i profilaktyczno-terapeutycznych. B/ Wspieranie placówek interwencyjno-pomocowych dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. C/ Prowadzenie zajęć psychokorekcyjnych w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka. D/ Inicjowanie działań, zmierzających do utworzenia centrum integracji społecznej. E/ Współfinansowanie zadań realizowanych przez centrum integracji społecznej.</p>	25%
III.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p>	<p>A/ Finansowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych oraz szkoleń dla nauczycieli i rodziców. B/ Rozwój zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych w świetlicach, klubach, ośrodkach socjoterapeutycznych oraz placówkach oświatowych (w tym dożywianie dzieci, biorących udział w tychże zajęciach); finansowanie konkretnych projektów i działań profilaktycznych, m.in. w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przystępności Młodzieży. C/ Informowanie o dostępności usług terapeutycznych oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości substancji uzależniających (przy wykorzystaniu technik multimedialnych); udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych; wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych. D/ Finansowanie sportowych zajęć pozalekcyjnych, w szczególności w placówkach oświatowych.</p>	30%
IV.	<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.</p>	<p>A/ Współpraca z organizacjami pozarządowymi. B/ Wspomaganie działalności organizacji młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji harcerskich. C/ Organizowanie kolonii dla dzieci i młodzieży, w tym dla osób niepełnosprawnych. D/ Finansowe wspomaganie działalności klubów abstynenckich. E/ Wspieranie uczniowskich klubów sportowych, sportowych klubów parafialnych i organizacji sportowo-gimnastycznych.</p>	23%
V.	<p>Zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interwencyjnego w Krakowie, Punktu Konsultacyjnego przy Izbie Wyrzeźwień, współpraca z Policją i służbami miejskimi.</p>	<p>A/ Zabezpieczenie pracy MKRPA, Zespołu Interwencyjnego oraz zespołów problemowych Komisji; zapewnienie pomocy prawnej w ramach działalności Zespołu Interwencyjnego; dodatkowe szkolenia dla członków Komisji; pokrywanie kosztów wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu. B/ Wspieranie działalności punktów konsultacyjnych, w szczególności w Izbie Wyrzeźwień. C/ Dotacje dla Policji i służb miejskich.</p>	4%
VI.	<p>Ograniczanie dostępności do alkoholu.</p>	<p>A/ Ustalanie limitów punktów sprzedaży alkoholu. B/ Kontrole punktów sprzedaży alkoholu.</p>	0%
RAZEM			100%

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MKRPA

Ustala się następujące zasady finansowania pracy członków Komisji:

1. Członek Komisji otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 33% aktualnego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
2. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności członka Komisji na jej posiedzeniu, otrzymuje on miesięczne wynagrodzenie proporcjonalnie pomniejszone.
3. Przewodniczący, Zastępca Przewodniczącego i Sekretarz Komisji, biorący udział w jej pracach, otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 40% aktualnego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej.
4. Za każde posiedzenie Zespołu Interwencyjnego jego członek otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 5% aktualnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.
5. Za każde posiedzenie zespołu problemowego jego członek otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3% aktualnego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej.